

Szerkesztői előszó

Régi-új

Régi és új folyóiratot tart „kezében” az Olvasó. Régit, amely szellemiségében hűen követi a 2002 és 2007 között időközönként megjelent, Lakiteleken kiadott *Rendszerváltó Archívum* folyóiratot. Újat, amely formátumában kissé megváltozva, immár *online*, a Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet és Archívum (RETÖRKI) folyóirataként éled újjá.

Újrakezdeként értelemszerűen és szinte parancsolóan „kínálkozik” 1956 hatvanadik évfordulója. Ahogy nemzedékek őrizték titokban, szívükben-lelkükben megőrizve a forradalom emlékét akkor is, amikor tilos volt; ahogy az újjászerveződő ellenzéki erők zászlajukra tűzték a szabadságharc követeléseit és ügyét; ahogy a rendszerváltáskor újra hívószó és zászló lett – úgy kell visszanyúlnunk hozzá, és megőriznünk nekünk is 1956-ot.

Nyitószámunk felidézi a késői állampárt – helyenként erősen manipulatív – kísérleteit, mellyel a forradalmat („népfelkelést”) saját emlékezetpolitikájába akarta beépíteni. Körüljárja a két fontos dátum, 1989. június 16-a és október 23-a ebben a kísérletben játszott szerepét. De kitér arra is, hogyan próbálták az ellenzék különböző irányzatai értékelni és a maguk számára is érthetővé tenni 1956 jelennek szóló üzenetét harminc év távolából.

„Ősz volt, ősz, napok, hetek, / vagy talán évek óta: karhatalmista ősz” – idézi fel a tragikus novembert a közülünk nemrég távozott Csoóri Sándor. „...s végül nem éri föl a kilincset / a végkimerült tavasz / de mi elfolyt szemevilágát / isszuk: haza” – írja négysoros versében a rendszerváltás hajnalán a nemrég filmszerepéért kitüntetett Röhrig Géza költő.

Az idő telik, az évek, évtizedek jönnek-mennek, de legyen akár tavasz vagy ősz:
1956 mindig viszonyítási pont marad.

Budapest, 2016. október 21.